

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ



ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА СПОСОБИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Томілінські читання

Матеріали VIII науково-практичної конференції
з міжнародною участю

м. Харків, 30 жовтня 2025 року



Харків – 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Харківський національний медичний університет**

ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА СПОСОБИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Томілінські читання

*Матеріали VIII науково-практичної конференції
з міжнародною участю*

м. Харків, 30 жовтня 2025 року

Харків
ХНМУ
2025

УДК 614(477)(082)
Г 87

Затверджено
Вченою радою ХНМУ.
Протокол № 16 від 27.11.2025 р.

Редакційна колегія: О. А. Наконечна, К. Г. Помогайбо,
В. Г. Нестеренко, К. М. Сокол,
А. А. Подпрядова, Н. М. Мартиненко

Г87 **Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення
«Томілінські читання»** : матеріали VIII науково-практичної конференції
з міжнародною участю, Харків, 30 жовтня 2025 р. / Ред. кол.: О. А. Наконечна,
К. Г. Помогайбо, В. Г. Нестеренко та ін. Харків, 2025. 262 с.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.17642172>

УДК 614(477)(082)

© Харківський національний
медичний університет, 2025
© О.А. Наконечна, К.Г. Помогайбо,
В.Г. Нестеренко та ін., 2025

ЗМІСТ

Секція 1.

ІСТОРІЯ МЕДИЦИНИ

Томілін В.Г., Томіліна Т.В.

Віктор Павлович Голік. Портрет заслуженого професора. Харківський національний медичний університет. До 80-річчя від дня народження завідувача кафедри ортопедичної стоматології (1996–2014 pp.) 12

Родинський Р.О., Зайцев В.В.

Обласна клінічна лікарня імені І. І. Мечникова під час першої світової війни та української революції (1914–1920) 14

Рябоконь Є.М., Рябоконь Р.Є.

Аналіз інтеграції дисциплін громадського здоров'я в підготовці лікаря-одонтолога на одонтологічному факультеті (1921–1927 pp.) 16

Романенко А.В.

Козацьке здоров'я 18

Рябоконь Є.М., Рябоконь Р.Є.

Теми громадського здоров'я у дипломних роботах майбутніх лікарів-одонтологів Харківського державного медичного інституту у 1920–1930-х роках ХХ століття 22

Перцева Ж.М.

Діяльність Д. М. Калюжного у контексті епідеміологічних викликів ХХ ст. 24

Martynenko N.M., Ozel Zeynep

Features of the organization and achievements of military medicine in the Arabic World during the middle ages 28

Секція 2.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Лехан В.М.

Методологія розробки індикаторів для первинної медико-санітарної допомоги 33

Сердюк О.І., Просолєнко Н.В., Парфьонова І.І.

Охорона здоров'я в умовах сучасних викликів..... 35

Донік О.М.

Сучасні тенденції та перспективи розвитку первинної медичної допомоги в Україні..... 37

Заславський Д.Д., Ейсмунд-Малєвич Г.А., Кий-Кокарєва В.Г.

Роль волонтерства та громадських організацій у системі охорони здоров'я в умовах війни 39

Бережна А.В., Чумаченко Т.О. Грибкові інфекції та резистентність грибкових патогенів до антифунгальних препаратів як недооцінена проблема сучасної медицини	42
Анісімова І.О., Мельниченко О.А., Шапкін А.С. Передовий досвід Ізраїлю як складова вдосконалення державної політики щодо реабілітації постраждалих від військової агресії	45
Рогова О.Г., Оганезова Г.В., Крупеня В.І. Превентивна реабілітація як перспективний напрям функціонування системи охорони здоров'я	47
Сокол К.М., Акопян А.А. Жіноче обрізання крізь призму прав людини: медичні та етичні наслідки для громадського здоров'я.....	50
Соколова І.І., Слинько Ю.О. Стоматологічна допомога військовослужбовцям в умовах сьогодення	54
Мякина О.В., Прокоф'єва О.О., Вовк Ю.А. Психологічні особливості сприйняття і подолання стресових ситуацій членами родин військових	56
Медведєва О.М., Трегуб П.О. Виклики системі громадського здоров'я: сказ – інфекція воєнного стану.....	59
Ревть Н.Ф., Подпрядова А.А. Медико-соціальні особливості охоплення ромського населення вакцинацією в громадах	61
Поступна О.В., Бурма А.П. Виклики та можливості розвитку медичного туризму в Україні для реабілітації військовослужбовців та ветеранів	63
Бойко В.В., Pira A.C. Уламкові ураження цивільного населення під час повномасштабної війни та залученість хірурга до навчання громадськості	66
Pomohaibo K.G., Podpriadova A.A., Nesterenko V.G. Definition of a set of measures to improve the quality of life of young people who have become addicted to smoking, alcohol and drugs	67
Semenov V.V., Kriachkova L.V., Ustymchuk O.V. How often healthcare practitioners monitor cancer risk factors among their patients and how often are they impacted by the same risk factors	69
Orel O.V., Orel M.O. Organization of medical care during hostilities Ukrainian and world experience.....	70

Секція 3. РОЗБУДОВА СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Помогайбо К.Г., Овчарова В.С.

Організація надання медико-соціальної підтримки ВІЛ-інфікованим як задача громадського здоров'я в Україні 72

Нещенко О.О., Мякина О.В., Сокол К.М.

Холістичні практики здорового способу життя у геронтології 74

Помогайбо К.Г., Приходько Н.І.

Проблеми імунпрофілактики в умовах воєнного стану: медико-соціальні бар'єри та шляхи подолання..... 78

Жарлінська Р.Г., Зверховська В.Ф., Адамчук О.Ф.

Законодавчі новели в регулюванні системи громадського здоров'я України 79

Сергета І.В., Хричіков Д.О., Дмитришен П.В.

Сучасні профілактичні технології у структурі університетської гігієни сьогодення та їх роль у процесі розбудови ефективної системи громадського здоров'я 81

Яременко А.В., Орел М.О.

Телемедицина: можливості та ризики 83

Podpriadova A.A.

Mental health of the population as a priority of public health 86

Palamar B.I., Bibyk I.G., Makhniuk V.M.

Integration of basic Public Health functions (EPHF) into the National Policy of Ukraine: architecture, indicators, management 88

Yaremenko A.V., Orel M.O.

Vaccination and immunization in the public health system strategies, coverage problems, public confidence..... 92

Секція 4. ДОКАЗОВА МЕДИЦИНА, СУЧАСНА ЕПІДЕМІОЛОГІЯ ТА БІОЛОГІЧНА СТАТИСТИКА

Нізяєва В.В., Чумаченко Т.О., Бугаєнко Н.С.

Вплив криз на динаміку випадків ІПСШ серед підлітків в Україні у 2015–2024 рр. 94

Pomohaibo K.G., Belkhadri Othman

Comparative characteristics of empirical and experimental studies in medicine with clinical examples..... 96

Данько Ю.С., Ячмєньова Е.С., Орловська К.В.

Молекулярна епідеміологія мітохондріальної кардіоміопатії: пошук серед мітохондріальних та ядерних генів..... 98

Pomohaibo K.G., Ait Bahadou Ayub Randomized trials, as most reliable approaches to evaluate the efficacy and safety of medical interventions	100
Монакова О.С., Харченко Л.В., Ярош Д.В. Фактори, що впливають на відмову від вакцинації: аналіз причин та стратегії подолання	102
Pomohaibo K.G., Chenchui Han Methodology of scientific research in medicine. Key aspects	105
Orel O.V., Orel M.O. Modern approaches of evidence-based medicine to early detection and prevention of complications of pregnancy possibility of obstetric practice	106
Pomohaibo K.G., Razzak Haider Saad Application of ROC analysis to evaluate the results of scientific research in medicine	108
Yaremenko A.V., Orel M.O. Problems of evidence-based medicine in Ukraine: analysis of major obstacles and capabilities.....	109
Pomohaibo K.G., Ahmed Khatim Systems analysis and meta-analysis in evidence-based medicine.....	111

Секція 5. ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Аніщенко М.А., Усенко С.Г. Зміст поняття «реабілітація» згідно чинного законодавства України: контроверсійність та перспективність поглядів.....	113
Єленський В.Ю. Аденція як медико-соціальна проблема на фоні стану ортопедичної допомоги в Україні	115
Мельник В.О. Інтеграція офтальмологічних послуг в систему первинної медичної допомоги для хворих на глаукому	118
Бобкович К.О. Статистичний аналіз динаміки надання послуг первинної медичної допомоги в умовах воєнного стану	120
Орлова А.Є., Кивлюк О.В., Григоров М.М., Нестеренко В.Г. Медико-соціальне забезпечення осіб літнього віку.....	122
Пекельна А.О., Леонтьєва Л.В. Сучасна роль лабораторної діагностики в системі громадського здоров'я	125

Краснікова А.М. Організація надання домедичної допомоги в умовах повномасштабного вторгнення.....	126
Ромогайбо К.Г., Подприядова А.А., Sokol К.М. Medical and social aspects of diseases that are priorities for the healthcare system in the world and in Ukraine	127
Sokol К.М., Kupina O.V., Olkhovska A.B. Organizational aspects of accessibility of medical and pharmaceutical care for hypertensive disease in Ukraine.....	130
Mishchenko M.M., Mishchenko O.M. Brain strokes: current trends, diagnosis, treatment, and rehabilitation	134

Секція 6.

МЕДИКО-СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ЗДОРОВ'Я, ПРОФІЛАКТИЧНІ СТРАТЕГІЇ

Кузнецова М.О., Помогайбо К.Г. Ознаки залежності від мобільних телефонів серед здобувачів Харківського національного медичного університету	137
Приходько Н.І., Помогайбо К.Г. Інтеграція громад у процеси формування здорового способу життя.....	138
Усенко С.Г., Рязанова О.А. Аналіз показників захворюваності на рак молочної залози в Харківській області: динаміка та сучасний стан	140
Масікевич А.Ю., Жуковський О.М., Забродський І.С. Сучасні виклики екологічної безпеки Буковинських Карпат	141
Мякина О.В., Нещенко О.О., Ващук М.А. Підтримка здоров'я і якісного життя літніх людей: існуючі програми та ініціативи	144
Мартиненко Н.М., Григоров М.М., Григоров М.С. Функції та можливості застосування бібліотерапії	148
Бордюжевська Л.В., Подприядова А.А. Стрес як чинник омолодження інсультів в Україні.....	153
Шанигін А.В., Бабієнко В.В., Талалаєв К.О. Економіка змін клімату: тематичні дослідження та найкращі практики в охороні здоров'я	155
Мякина О.В., Нещенко О.О. Здоровий спосіб життя як джерело здоров'я: трактування та складові.....	157
Ричкова Ю.П., Трегуб П.О. Медико-соціальні особливості психологічного сприйняття діагнозу ВІЛ-інфекція у пацієнтів, які отримують антиретровірусну терапію	160

Барбашова А.Г., Пантюхова Т.О., Міщенко М.М. Аналіз світових стратегій вакцинопрофілактики грипу.....	162
Pomohaibo K.G., Nesterenko V.G., Podpriadova A.A. Identification of risk factors that led to smoking, alcohol and drug use among young people	165
Mishchenko M.M., Mishchenko O.M. Medical and social significance and current therapeutic options for the treatment of cerebral strokes.....	167
Pomohaibo K.G., Belkhadri Othman The impact of childhood and adolescent obesity on disability rates and physical development of the population	170
Pomohaibo K.G., Nesterenko V.G., Podpriadova A.A. Behavioral disorders among young people due to smoking, alcohol and drug use and their impact on the crime and demographic situation in society	172
Chornenka Zh.A. Strategy for improving oncoprophylaxis of gastric cancer in modern conditions.....	174
Pomohaibo K.G., Fedorov V.V. Medical and social problem of health disorders in patients with vascular crisis	177
Tokar P.Y. Human papillomavirus and cervical dysplasia: current approaches to prevention and early diagnosis	178
Mishchenko M.M., Mishchenko O.M. Diagnostic and therapeutic possibilities of intervention in the problem of cerebral stroke	180
Volik M.S. Mechanisms of vascular and lung damage in comorbidity of arterial hypertension and COPD	182
Drokin A.V. ACL injury: epidemiology, prevention, surgical strategies, and shared «decision-making»	183

Секція 7.

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Мельниченко О.А., Мартинюк А.В., Яворовська О.О. Окремі аспекти публічної політики щодо пенсійного забезпечення військовослужбовців	186
Михальчук В.М., Мельник В.М. Сучасні тенденції публічного управління забезпеченням громадського здоров'я на рівні територіальних громад	187

Непом'яца Т.С., Мельниченко О.А., Макарова В.І. Елементи публічного управління розвитком кадрового забезпечення сфери охорони здоров'я	189
Дубич К.В., Данилюк К.В. Діяльність органів публічного управління в підвищенні рівня громадського здоров'я населення України в умовах воєнного стану	191
Кушніков В.В. Ефективне публічне управління у сфері інформаційної безпеки як запорука забезпечення громадського здоров'я	193
Поступна О.В. Впровадження інноваційних технологій в систему охорони здоров'я: публічно-управлінський аспект	194
Волченко І.В., Редько А.О., Лобойко К.М. Мережа закладів охорони здоров'я Харківської області	197
Голованова Г.Є. Реалізація концепції сталого розвитку в публічному управлінні: актуальні чинники впливу	198
Михайленко М.М. Оптимізація правового механізму управління ризиками поширення інфекційних хвороб в контексті реформування системи громадського здоров'я ...	200
Martynenko N.M., Louai Asaad Transformation of the private medical services market in Ukraine under conditions of a full-scale invasion	203

Секція 8. МЕДИЧНА ОСВІТА, НАУКА ТА ПРАКТИКА

Власик Л.Й., Кметь Т.І. Методика визначення робочого навантаження медичного працівника в закладах охорони здоров'я	207
Стоян О.Ю., Савельєва Н.М., Томіліна Т.В. Формування професійної культури майбутнього стоматолога через вивчення етики та деонтології з першого курсу	209
Карпенко К.І. Вплив евристики на прийняття діагностичних рішень медичним персоналом ...	210
Сокол К.М., Подрігало Л.В., Подрігало О.О. Застосування інноваційного підходу для удосконалення викладання медико-біологічних дисциплін	212
Томіліна Т.В., Старкова І.В., Кондрусик Н.Ю. Інклюзивний напрямок в роботі деканату стоматологічного факультету	213

Грецишкіна Н.В., Литвинова Л.О., Донік О.М. Особливості викладання громадського здоров'я майбутнім медичним психологам	215
Крупеня В.І., Просолєнко Н.В., Каук О.І. Вплив соціальних мереж та комп'ютерних ігор на здатність до навчання у підлітків та осіб молодого віку	218
Гурбич О.С., Мартиненко Н.М. Масаж при розсіяному склерозі: методика виконання.....	221
Григорова А.О., Ярославська Ю.Ю., Михайленко Н.М. Психологічна адаптація дітей на хірургічному стоматологічному прийомі ..	225
Журавель Я.В. Електронний курс як інтерактивний інструмент при викладанні освітнього компоненту: «Соціальна медицина, громадське здоров'я та наукові методи дослідження в медицині» в Харківському національному медичному університеті.....	228
Ріга О.О., Х'юз З. Рання діагностика аутизму у дітей: можливості та методи	230
Старкова В.Д., Лантухова Н.Д. Особливості анестезіологічного менеджменту пацієнтів з опіоїдною залежністю	232
Коваленко Н.І. Тайм-менеджмент як ключовий інструмент для підвищення самоорганізації навчальної діяльності студентів-медиків	234

Секція 9. СТУДЕНТСЬКА НАУКА

Селегень О.М., Усенко С.Г. Соціальне та психічне благополуччя вимушено переміщених осіб: аналіз факторів адаптації та безпеки в умовах війни	237
Старкова В.Д., Тіщенко О.М. Обґрунтування необхідності психологічної реабілітації поранених під час війни.....	238
Вакуленко А.І., Андрєєв С.В. Вплив проблеми формування конкрементів сечовидільної системи внаслідок «забутого» сечовідного стенту на систему громадського здоров'я	239
Сторкіна Д.М., Нешко С.І. Застосування проблемно-пошукового методу у вивченні англійської мови здобувачами вищої освіти	241
Тросцінський Я.Й., Сікорський М.В., Орлова Н.М. Ефективність програми медичних гарантій в акушерстві та гінекології.....	242

Барабаш С.О., Журавель Я.В.

Обізнаність населення України щодо ситуації з ВІЛ/СНІД: міфи та реальність 245

Монакова О.С., Жолудь В.В., Пастерюк В.Г.

Мікропластик і здоров'я людини: рівень обізнаності студентської молоді та освітні інтервенції 248

Масленникова Р.О., Самойлова Г.П.

Розширення спектра науково-освітніх заходів як чинник формування дослідницьких компетентностей 250

Pomohaibo K.G., Ait Bahadou Ayoub

Interdisciplinary approaches of epidemiology, biostatistics, mental hygiene and public health in solving major public health problems 252

Yaremenko A.V., Orel M.O.

Prospects for the development of evidence-based medicine using artificial intelligence and modern technologies in higher medical education of Ukraine..... 254

Pomohaibo K.G., Ostapchuk V.M.

Determination of methods of prevention of mental disorders and their medical and social significance 256

Mishchenko M.M., Vinichenko A.I.

Particularly dangerous infections: epidemiological trends and biosafety risks..... 258

Pomohaibo K.G., Zhou Wintao

Comparative analysis of cohort and case-control studies in medicine 260

ЕКОНОМІКА ЗМІН КЛІМАТУ: ТЕМАТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА НАЙКРАЩІ ПРАКТИКИ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я

Шанигін А.В., Бабієнко В.В., Талаласє К.О.

Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна

Зміна клімату – це багатофакторний глобальний виклик, який виходить за межі екологічної проблематики і має безпосередні економічні, соціальні та медичні наслідки. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), між 2030 і 2050 роками зміна клімату може стати причиною додаткових 250 тисяч смертей щороку, головним чином внаслідок теплового стресу, недоїдання, малярії та діареї [1]. Ці процеси особливо загострюють ситуацію в системі охорони здоров'я, яка змушена адаптуватися до нових викликів у сфері інфраструктури, кадрового забезпечення та фінансування.

Економічний вимір проблеми полягає не лише у прямому зростанні витрат на медичне обслуговування, й у непрямих наслідках – зниженні продуктивності праці, зростанні захворюваності серед працездатного населення, збільшенні соціальних виплат та втраті податкових надходжень [2]. Наприклад, дослідження Світового банку свідчить, що у країнах із низьким та середнім рівнем доходу економічні збитки від зміни клімату можуть досягати 5 % ВВП щороку до 2030 року, значну частку яких становитимуть витрати на охорону здоров'я [3].

Вразливість системи охорони здоров'я до кліматичних змін має регіональні особливості. В Україні, крім загального зростання середньорічної температури на 1,5–2 °C за останні 30 років, спостерігається збільшення частоти хвиль спеки, інтенсивних злив і повеней [3]. Це створює додаткове навантаження на систему медичного забезпечення, особливо у південних регіонах, де поєднання спеки та дефіциту водних ресурсів погіршує епідеміологічну ситуацію [4].

Тематичні дослідження, показали, що адаптаційні заходи у сфері охорони здоров'я здатні значно зменшити економічні втрати. Наприклад, модернізація вентиляційних і охолоджувальних систем у лікарнях під час хвиль спеки дозволила у низці європейських країн знизити кількість госпіталізацій через теплові удари на 30 %, витрати на енергоспоживання скоротити на 15 % завдяки використанню енергоефективного обладнання. У країнах Південно-Східної Азії, де ризики поширення трансмісивних інфекцій зростають через зміну кліматичних зон, інвестиції в системи раннього попередження та мобільні клініки показали високий рівень економічної віддачі: кожен витрачений долар приніс економії близько 4 доларів у запобіганні витратам на лікування.

Порівняльний аналіз міжнародних практик свідчить, що інтеграція «зелених» технологій у медичну сферу має подвійний ефект – екологічний та економічний. Використання сонячних панелей для енергозабезпечення лікарень у сільських регіонах Індії дозволило забезпечити безперебійне постачання електроенергії та скоротити витрати на енергію на 40 % [5]. Водночас перехід на системи очищення та повторного використання води у медичних закладах Іспанії дав можливість зменшити витрати на водопостачання на 25 % при збереженні санітарних стандартів [6].

Досвід Європейського Союзу демонструє ефективність політичних інструментів стимулювання «зеленого» переходу в охороні здоров'я, зокрема через податкові пільги, грантові програми та публічно-приватні партнерства. Згідно з даними Європейської комісії, кожен євро, інвестований у заходи з енергоефективності в медичній інфраструктурі, приносить від 2 до 5 євро економічної вигоди протягом 10 років за рахунок зниження витрат та підвищення продуктивності роботи закладів [6].

Таким чином, комплексний підхід до адаптації та пом'якшення наслідків зміни клімату в охороні здоров'я має розглядатися не як витрати, як стратегічна інвестиція. Інтеграція економічних методів оцінки ефективності, впровадження найкращих практик і використання інноваційних технологій можуть забезпечити довгострокову стійкість системи охорони здоров'я та створити додаткові можливості для економічного зростання у рамках «зеленого» переходу.

На основі проведеного аналізу можна виділити кілька ключових напрямів, які здатні підвищити стійкість української системи охорони здоров'я до наслідків зміни клімату:

1. Інтеграція кліматичної політики у стратегії розвитку охорони здоров'я. Важливо включити оцінку вразливості регіонів до зміни клімату у плани розвитку медичної інфраструктури. Це передбачає створення карт ризиків, що враховують частоту екстремальних погодних явищ, доступність ресурсів і стан комунікацій, також планування розміщення медичних закладів з урахуванням можливих загроз.

2. Фінансові стимули для впровадження «зелених» технологій у медичній сфері. Необхідно створити умови для пільгового кредитування та надання грантів на модернізацію лікарень, впровадження відновлюваних джерел енергії, енергоефективних систем кондиціонування, освітлення та опалення. Це дозволить скоротити експлуатаційні витрати і водночас зменшити викиди парникових газів.

3. Розширення систем моніторингу та раннього попередження. Запровадження сучасних цифрових платформ для відстеження кліматичних ризиків та їх впливу на здоров'я населення, зокрема виявлення та прогнозування спалахів інфекційних хвороб, пов'язаних з підвищенням температури та зміною екосистем. Такий підхід забезпечить швидке реагування та мінімізує витрати на ліквідацію наслідків.

4. Міжсекторальна співпраця. Ключовим елементом ефективною адаптації є налагодження тісної взаємодії між Міністерством охорони здоров'я, Міністерством захисту довкілля, енергетичними компаніями, муніципалітетами та громадськими організаціями. Це дозволить узгоджувати політику, ефективно використовувати ресурси та впроваджувати комплексні програми, що поєднують медичні, екологічні та економічні цілі.

Висновки. Зміна клімату є комплексною загрозою, що вимагає системних рішень на стику екології, економіки та медицини. Впровадження інноваційних технологій та адаптаційних стратегій здатне не лише зменшити вразливість населення, й підвищити економічну стійкість системи охорони здоров'я.

Україна має можливість використати міжнародний досвід, найкращі практики та потенціал міжгалузевої співпраці для побудови кліматично стійкої медичної інфраструктури. Реалізація запропонованих рекомендацій сприятиме зниженню економічних втрат, підвищенню ефективності використання ресурсів та формуванню нових можливостей для розвитку «зеленої» економіки у сфері охорони здоров'я.

Література:

1. WHO. Climate change and health. World Health Organization, 2023. URL: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/climate-change-and-health>
2. Шанигін А. В., Ноябрьов Д. В. Системні виклики у сфері охорони здоров'я України та роль стратегій ВООЗ у післявоєнному відновленні // Реабілітація. Рекреація. Здоровий спосіб життя – 2025 Одеса: наук.-практ. конф., 23 травня 2025 р., Одеса: матер. конф. Одеса. 2025. С. 71–74. URL: <https://repo.odmu.edu.ua:443/xmlui/handle/123456789/17725>
3. Світовий банк, 2023 рік. Можливості залучення приватного сектору до зеленої та стійкої відбудови України: Частина 2, Секторальні оцінки. URL: <https://www.ifc.org/content/dam/ifc/doc/2023/sector-assessments-pso-green-resilient-reconstruction-ukraine-uk.pdf>
4. Бабієнко В. В., Мокієнко А. В., Шанигін А. В., Валькевич Д. В. Актуальні проблеми водозабезпечення сільського населення (анонс монографії). Матеріали Двадцять третьої Міжнародної науково-практичної конференції. м. Львів, 29–30 травня, 2025 р. : збірник матеріалів конференції Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2025. с.167–170. URL: <https://repo.odmu.edu.ua:443/xmlui/handle/123456789/17709>
5. Guidelines for Solar Powering Healthcare Facilities, National Centre for Disease Control, Directorate General of Health Services, Ministry of Health & Family Welfare, Government of India, лютий 2023. URL: https://ncdc.mohfw.gov.in/wp-content/uploads/2024/06/Guidelines-for-Solar-Powering-Healthcare-Facilities_Feb2023.pdf
6. Hurtado AR, Berbel J. A Cost–Benefit Analysis of Reclaimed Water and Desalinated Seawater for Irrigation in Axarquía, Southern Spain. Land. 2024; 13(12):2156. URL: <https://doi.org/10.3390/land13122156>

ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ ЯК ДЖЕРЕЛО ЗДОРОВ'Я: ТРАКТУВАННЯ ТА СКЛАДОВІ

Мякина О.В., Нещенко О.О.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Здоров'я як одна з фундаментальних категорій людського буття є найважливішим пріоритетом усіх розвинених країн світу. Ставлення до здоров'я та усвідомлення його цінності вважається одним з елементів національної культури і критерієм благополуччя суспільства.

Формування здоров'я розглядається як свідомо індивідуальна діяльність, що є актом розуміння цінності власного здоров'я. Здатність до його побудови передбачає розвиток комплексу якостей та умінь, необхідних для оптимальної життєдіяльності та ефективного виконання соціальних функцій.

Взаємозв'язок між способом життя та здоров'ям індивіда найбільш повно відображає поняття «здоровий спосіб життя» (ЗСЖ). Спосіб життя визначається як певний тип життєдіяльності, що включає особливості трудової діяльності, побуту, задоволення потреб та правила поведінки. У свою чергу, ЗСЖ об'єднує всі дії та умови, що сприяють виконанню професійних, громадських та побутових функцій в умовах, оптимальних для здоров'я, відображаючи зорієнтованість особистості на формування, збереження та зміцнення індивідуального й громадського здоров'я.